

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

végzése

Az ügy száma: Pfv.V.20.835/2024/11.

A tanács tagjai: Dr. Suba Ildikó a tanács elnöke

Dr. Varga Edit előadó bíró

Dr. Csesznok Judit Anna bíró

Dr. Puskás Péter bíró

Dr. Tánczos Rita bíró

A felperesek: I. rendű felperes neve

(I. rendű felperes címe)

II. rendű felperes neve

(II. rendű felperes címe)

A felperesek képviselője:

felperesek képviselőjének neve

(felperesek képviselőinek címe;

ügyintéző: Dr. Pesta János ügyvéd)

Az alperes: alperes neve

(alperes címe)

Az alperes képviselője:

alperes képviselőjének neve

(alperes képviselőjének címe;

ügyintéző: Dr. Balajthy János ügyvéd)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

felperesek

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék

7.Pf.20.244/2024/6.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:

Gödöllői Járásbíróság

8.P.20.947/2023/28.

Rendelkező rész

A Kúria a Budapest Környéki Törvényszék 7.Pf.20.244/2024/6. számú jogerős ítéletét hatályon kívül helyezi és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felperesek felülvizsgálati eljárási költségét 557.465 (ötszázötvenhétezer-négyszázhatvanöt) forintban, az alperesét 707.980 (hétszázhétezer-kilencszáznyolcvan) forintban, a meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illeték összegét 3.049.765 (hárommillió-negyvenkilencezer-hétszázhatvanöt) forintban állapítja meg.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperesi jogelőd hitelező és a felperes adósok között 2008. április 4-én létrejött CHF alapú fogyasztási kölcsönszerződés szerint az alperesi jogelőd ... CHF összegű kölcsönt folyósított a felpereseknek. A szerződéskötés napján a felperesek a szerződésben foglaltak alapján közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatot is tettek.

[2] Ugyancsak a szerződéskötés napján, de annak aláírása előtt a felperesek aláírták a bank „devizafinanszírozás kockázatáról” szóló általános tájékoztatóját. A tájékoztató szerint a forint és a nyilvántartási deviza átváltási aránya a napi piaci mozgások hatására változhat, esetleges kedvezőtlen árfolyam emelkedés az adósok előre nem látható és ki nem számítható többletköltségeket okozhat. Amennyiben a finanszírozás devizanemének árfolyama a forinttal szemben nő, a törlesztőrészletek kifizetéséhez is magasabb forint összeg szükséges, fordított esetben viszont, amennyiben tehát a forint árfolyama nő a finanszírozási devizához képest, a törlesztőrészletek forint ellenértéke alacsonyabb. Utalt a tájékoztató arra is, hogy a kölcsön kamata a kamatperiódusok szerint, a piaci viszonyoknak megfelelően változik, a nyilvántartási deviza kamatszintje többnyire különbözik és eltérő tendenciát is követ a forint kamatszintjétől. Mindezek miatt az alperes a kedvezőtlen piaci tendenciákért sem a felelősséget sem az esetlegesen bekövetkező többletterheket nem tudja az adóstól átvállalni.

[3] A kölcsönszerződés ... pontja, az úgynevezett svájci frank klauzula értelmében az adósok nyilatkoztak arról, hogy a hitelező azzal kapcsolatos tájékoztatását, miszerint a kölcsönrel kapcsolatban jelentős árfolyamkockázatuk keletkezhet, ha az árfolyam jelentősen változik és a kölcsön fedezete nem CHF forrás, megértették és a kölcsönt mindezek ismeretében is igénybe kívánják venni.

[4] A hitelező az adósok törlesztési mulasztása miatt a 2010. október 13-án kelt közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatával azonnali hatállyal felmondta a kölcsönszerződést és felszólította a felpereseket a teljes, ... CHF összegű tartozás megfizetésére. A felmondást a közjegyző kézbesítette és annak 2010. november 11-i hatályosulását közokirattal tanúsította, majd a 2012. július 20-án alperesi kérelemre kibocsátott végrehajtási záradék alapján a felperesek ellen végrehajtás indult.

[5] Az alperesi jogelőd társaságból 2010. december 17-én átalakulással létrejött alperes felülvizsgált elszámolással eleget tett a 2014. évi XL. törvény (DH2. törvény) szerinti elszámolási és forintosítási kötelezettségének, ennek eredményeként a felperesek tartozása 2015. március 30-án ... forint volt.

[6] A felperesek a jelen pert megelőzően előterjesztett keresetükkel annak megállapítását kérték, hogy a kölcsönszerződés egyes rendelkezései nem váltak a szerződés részévé, továbbá a tartozáselismerő nyilatkozat és a kölcsönszerződés ... pontjának

tényszerűsítésre vonatkozó rendelkezése érvénytelen, keresetüket azonban a bíróság másodfokon jogerőre emelkedett ítéletével elutasította (...).

A felperesek keresete, az alperes védekezése

[7] A jelen pert megindító keresetükkel a felperesek a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 369. § a) pontja alapján az ellenük folyó végrehajtások megszüntetését kérték, álláspontjuk szerint ugyanis a végrehajtás alatt álló követelés nem jött létre érvényesen. Azzal érveltek, hogy a kölcsön folyósítására és törlesztésére vonatkozó deviza átszámítási kikötés a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 4. cikk (2) bekezdését és 6. cikk (1) bekezdését sértő módon érvénytelen, és érvénytelen azért is, mert tisztességtelen az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötése, ugyanis az azzal kapcsolatos alperesi tájékoztatás a „jelentős változás”-ra történő utalás hiányában nem felel meg a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozattal érintett 2/2014. PJE határozat 1. pontjában foglaltaknak. A kölcsönszerződés felmondásáról szóló jegyzőkönyv és a kézbesítéssel kapcsolatos ténytanúsítvány sem teljesíti a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjtv.) 142. § (2) bekezdésének követelményeit, mert egyik sem tartalmazza a felmondás szövegét, ezért a felmondás alapján a közvetlen végrehajtás elrendelésének sem volt helye.

[8] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és másodfokú bíróság határozata

[9] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasító ítélete indoklásában az alperesi jogelőd árfolyamkockázati tájékoztatását a külön okiratba és a szerződés ... pontjába foglaltakra figyelemmel megfelelőnek találta, utalva arra, hogy a perbelivel azonos tartalmú tájékoztatást vizsgálva más ügyekben a Kúria is erre az álláspontra jutott. Rámutatott, hogy az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) követelményrendszere és a magyar szabályozás között nincs eltérés, a közvetlen végrehajtás tekintetében pedig – a Kjtv. 2015. július 1. előtti hatályos rendelkezésére figyelemmel – úgy foglalt állást, hogy bár a ténytanúsítványban nem szerepel szó szerint a felmondó nyilatkozat szövege, annak közokiratisága nem hiányzik, ezért a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. §-a szerinti közvetlen végrehajtás elrendelésének helye volt.

[10] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság – az ítélet indoklása szerint a régi Pp. 246/A.§ f) pontja alapján, tárgyaláson kívül meghozott – helybenhagyó ítélete indokai között rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a keresetet teljeskörűen elbírált, egyebekben a fellebbezés nem is tartalmazott hatályon kívül helyezésre irányuló kérelmet. Az árfolyamkockázati tájékoztató megfelelését illetően a másodfokú bíróság kiemelte, hogy az EUB felperesek által hivatkozott határozatai nem írják elő, hogy az adósokat a tájékoztatóval olyan helyzetbe kell hozni, amelyben az árfolyamváltozással kapcsolatos valamennyi költséget értékelni tudják, arról pedig, hogy a szerződés alapján jelentős árfolyamkockázattal kell számolni, a szerződés ... pontja tájékoztatást adott. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság

helyesen következtetett arra, hogy az alperesi jogelőd tájékoztatása az árfolyamkockázatról megfelelt az uniós szabályoknak és a hazai jogegységi határozatoknak is, a szerződés érvénytelensége a tájékoztatás esetleges hiányossága miatt nem állapítható meg. A közvetlen végrehajthatóság feltételeit illetően pedig a közjegyző által kiállított tanúsítvány és az ahhoz mellékelként fűzött jegyzőkönyv közokiratnak való megfelelésségéről szóló 5/2024. Jogegységi határozatban foglaltakra utalt, amely szerint a Kjtv. 147/A. §-ának hatálybalépése előtt a Kjtv. 136-147. §-ainak megsértésével készített közjegyzői tanúsítványok közokiratiságának hiánya a jogbiztonság alkotmányos alapelveire figyelemmel nem állapítható meg, ezért a közvetlen végrehajthatóság feltételei is fennálltak.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[11] A jogerős ítélet ellen felülvizsgálattal élő felperesek annak az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték. Álláspontjuk szerint a jogerős ítélet sérti a régi Pp. 243. § (1) bekezdését, valamint a 2. § (1) bekezdését, az Irányelv 6. cikk (1) bekezdését, 4. cikk (2) bekezdését, annak az EUB C-26/13., C-186/16., C-38/17. számú és a C-227/18. számú ítélete szerinti értelmezését, hangsúlyozták, hogy a C-51/17. számú ítélet az Irányelv szabályainak a tagállamok közrendi szabályaival azonos hierarchikus szintjét mondta ki.

[12] A régi Pp. 243. § (1) bekezdésének és a 2. § (1) bekezdésének megsértését abban látták megvalósulni, hogy a másodfokú bíróság a felperesek fellebbezésének tárgyaláson kívüli elbírálásakor nem létező jogszabályi rendelkezésre: a régi Pp. 246/A. § f) pontjára hivatkozott. Hangsúlyozták, hogy az eljárásra irányadó régi Pp. 243. § (1) bekezdése a fellebbezési eljárásra fő szabályként a tárgyalás tartását írja elő és csupán törvényi kivétel a tárgyalás mellőzése. Ilyen kivételek a perbeli esetben nem álltak fenn, arra a másodfokú bíróság sem hivatkozott, emiatt a fellebbezést tárgyaláson kellett volna elbírálni, a másodfokú bíróság azonban tudottan nem létező jogszabályhelyre, a régi Pp. 246/A. f) pontjára hivatkozva mellőzte a tárgyalás kitűzését. A bírói gyakorlatra és az eljárási törvény magyarázatára utalással fejtették ki, hogy már a tárgyalásra szóló idézés szabályszerűségének hiánya is lényeges eljárási szabálysértés, a törvényi előírás ellenére tárgyaláson kívül történő döntéshozatal pedig még inkább annak minősül.

[13] Nézetük szerint az elsőfokú bíróság is lényeges eljárási szabályt sértett azzal, hogy ítélete indokolásában nem mérlegelte teljeskörűen a kereseti jogcímeket, eljárása az Alaptörvényben biztosított alapjogokat sérti, ebben a körben az Alkotmánybíróság határozataira utaltak. Kifejtették, hogy a perbe vitt anyagi jogi igény elbírálására a bíróságnak alkotmányos kötelezettsége áll fenn, az elsőfokú bíróság ennek ellenére ítélete indokolásában nem tért ki az Irányelv keresetben hivatkozott rendelkezéseinek megsértésére, annak az EUB megjelölt ítéleteiben kifejtett értelmezésére, s mindezek eredményeként mellőzte a kölcsön valamennyi költsége értékelhetőségének vizsgálatát. Ez az eljárás álláspontjuk szerint sérti a régi Pp. 2. § (1) bekezdésében megfogalmazott tisztességes eljáráshoz fűződő jogukat, ami nyilvánvalóan lényeges eljárási szabálysértés. Nyomatékkal hivatkoztak arra, hogy az EUB az Irányelvnek a tagállami bíróságok által hivatalból történő alkalmazásának kötelezettségét több határozatában, így a C-240-244/98. számú határozatban is kimondta. Rámutattak, hogy a szerződéskötés időpontjában a régi Ptk. 209. §-a nem tartalmazta az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésében szabályozott hivatkozást, amely csak abban az esetben mentesítette a szerződés

elsődleges tárgyát a tisztességtelenség vizsgálata alól, ha az azzal kapcsolatos szerződési feltételek világosak és érthetők. Ily módon a Kúria által egyedi ügyben (Gfv.II.30.306/2023/8.) – álláspontjuk szerint szükségtelenül – megkövetelt többletfeltétel is adott volt a perbeli esetben az Irányelv rendelkezésének közvetlen alkalmazásához. Hangsúlyozták az elsőfokú bíróság újabb eljárásának szükségességét, azzal, hogy az eljárás fellebbezési szakban történő újraindítása csupán késleltetné az érdemi döntéshozatalt.

[14] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. Hangsúlyozta, hogy a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem, illetve csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül, a felperesek pedig érdemben nem vitatták a jogerős ítélet megállapításait, csak eljárási szabálysértésre hivatkoztak, kizárólag az első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérték, így a felülvizsgálat is csak e kérdésekre terjedhet ki.

[15] A régi Pp. 243. §-ának megsértése kapcsán kifejtette, hogy a tárgyalás mellőzése körében a másodfokú bíróság kétségtelenül hibásan jelölte meg az alkalmazott jogszabályhelyet – régi Pp. 256/A. § helyett a régi Pp. 246/A. §-ára utalt –, a régi Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja azonban kifejezetten lehetővé tette a tárgyaláson kívüli elbírálást, így a tárgyalás mellőzése miatt hatályon kívül helyezésre nincs mód. A perbe vitt jogcím elbírálatlansága körében pedig azt adta elő, hogy az egyes jogi hivatkozások a perbeli esetben nem önálló kereseti jogcímek. A kereset ugyanis a végrehajtás megszüntetésére irányult, a régi Pp. 369. § a) pontja alapján az árfolyamkockázati tájékoztató hiányosságára, illetve a felmondás közjegyzői tanúsításának a hibájára utalva. Az a körülmény, hogy a felperesek emellett az EUB több, az Irányelvet értelmező döntésére is hivatkoztak a keresetük jogi indokolásában, nem eredményezi a jogcím változását. Az Alkotmánybíróság 3176/2017. (VII. 14.) számú határozatára utalva hangsúlyozták, hogy az ítélet indokolásában nem szükséges a fél által felhozott valamennyi hivatkozás részletes cáfolatát adni, a jelen esetben az elsőfokú bíróság a rendelkező részben rögzített bírói döntést megfelelően indokolta. Megjegyezte, hogy a fellebbezésükben a felperesek nem sérelmezték az elsőfokú ítélet indokolását, így arra a felülvizsgálati eljárásban már nincs lehetőség.

A Kúria döntése és jogi indokai

[16] A felülvizsgálati kérelem alapos.

[17] A jelen eljárásra még irányadó régi Pp. 270. § (2) bekezdésében és a 275. § (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből kitűnően felülvizsgálatnak anyagi jogi vagy az érdemi döntést lényegesen befolyásoló eljárási szabálysértés esetén van helye. A felperesek az eljárási szabályok megsértését rótták fel a bíróságoknak, sérelmezték a fellebbezési tárgyalás mellőzését (rég. Pp. 243. §) és a kereset alapjaként megjelölt jogszabályi hivatkozások teljes körű vizsgálatának hiányát, ezzel összefüggésben az eljárás tisztességtelenségét állították (rég. Pp. 2. §).

[18] A tárgyalás mellőzése kapcsán a felperesek helyesen érveltek azzal, hogy a másodfokú bíróság az általa nyilvánvalóan tévesen megjelölt régi Pp. rendelkezéshez – régi Pp. 246/A. §-a helyett 256/A. §-a – képest sem járt el megfelelően, a régi Pp. 256/A. § (3)

bekezdése értelmében ugyanis a 256/A. § (1) bekezdés f) pontjának alkalmazására – a tárgyalás mellőzésére – csak akkor van mód, ha a másodfokú bíróság a tárgyaláson kívüli elbírálásról a feleket értesíti, tájékoztatja arról, hogy 8 napon belül bármelyikük kérheti tárgyalás tartását és a felek egyike sem kéri a felhívás ellenére sem annak tartását.

[19] Helyesen mutattak rá a felperesek, hogy a régi Pp. a másodfokú eljárásra is a tárgyaláson történő elbírálás főszabályát írta elő, és szoros kivétalként szabályozta a tárgyaláson kívüli elbírálást, közöttük a másodfokú bíróság által alkalmazott, a bíróság megítélésétől függő esetét. Mivel azonban a régi Pp. szerint az elsődleges szabály a fellebbezési eljárásban is a tárgyaláson történő elbírálás, a törvényhely (3) bekezdése – garanciális lehetőségként – biztosította a felek számára, hogy a bíróság megítélésével szemben ragaszkodjanak a tárgyalás tartásához, a felhívástól számított 8 napon belül előterjesztett kérelmük alapján ugyanis a fellebbezési tárgyalás tartása kötelező.

[20] Az adott esetben a másodfokú bíróság elmulasztotta a régi Pp. 256/A. § (3) bekezdése szerinti felhívás kibocsátását, a felperesek utóbb érkezett kérelme pedig – a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálásának időpontjára figyelemmel – már nem volt teljesíthető. Mivel a másodfokú bíróság eljárása a fellebbezés elbírálásának alaki, garanciális szabályát sértette meg, a felülvizsgálat érdemi vizsgálatára nincs mód, a jogerős ítélet alkalmatlan az érdemi felülbírálatra, az ugyanis a másodfokú bíróság hatáskörének az elvonását jelentené. Mindezek miatt arra sincs lehetőség, hogy a Kúria állást foglaljon a felperesek által előadott további eljárási szabálysértés, a keresetben előadott jogszabályi hivatkozások teljes körű vizsgálatának hiánya tárgyában. Előzetesen, a másodfokú bíróságnak kell a régi Pp. szerint szabályszerűen lefolytatott eljárásában állást foglalni a fellebbezésről, és az így meghozott jogerős döntés lehet – felülvizsgálati kérelem előterjesztése esetén – felülvizsgálat tárgya.

[21] Az ismertetett indokok értelmében jogszabálysértő [rég Pp. 243. § és 256/A. § (3) bekezdés] jogerős ítéletet a Kúria a régi Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

Záró rész

[22] A felperesek felülvizsgálati kérelme eredményes volt, érdemi döntéshozatalra azonban nem került sor, ezért a Kúria a felülvizsgálati eljárás költségeit – a peres felek jogi képviselőjével a felülvizsgálati eljárásban felmerült – a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) bekezdésében foglaltak szerint megállapította, az alperes esetében a 4/A. § értelmében az általános forgalmi adó összegével növelt – ügyvédi munkadíjat, valamint a felperesek részleges költségmentessége folytán meg nem fizetett, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (1) bekezdése, valamint az 50. § (1) bekezdése szerint meghatározott felülvizsgálati eljárási illetéket – a régi Pp. 275. § (5) bekezdése alapján csupán megállapította, azzal, hogy annak viseléséről az új határozatot hozó bíróság dönt.

[23] A végzés elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja kizárja.

Budapest, 2025. január 29.

Dr. Suba Ildikó s.k. a tanács elnöke, dr. Varga Edit s.k. előadó bíró, dr. Suba Ildikó s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályoztatott dr. Csesznok Judit Anna bíró helyett, dr. Puskás Péter s.k. bíró, dr. Tanczos Rita s.k. bíró